

L I E T U V I A I A U S T R A L I J O S U V I S

DVISAVAITINIS LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS ■ LITHUANIAN FORTNIGHTLY
Registered at the GPO, Adelaide, for transmission by post as a periodical.

IV metai

Adelaide, 1951 m. birželio 11 d.

Nr. 12(72)

Lietuviu Tautos Golgotos desimtmetis

L I E T U V I A I,

prieš dešimtį metų, birželio 14-21 dienomis, sovietinis okupantas nusiaubė lietuvių tautą pirmuoju masiniu trėmimu. Lietuva neteko tomis dienomis arti 40.000 savo gyventojų. Su pasikartojusia okupacija atėjo ir tebecina trėmimo bangos. Jų pasėka — į Rusijos plotus jau išvežta apie 550.000 lietuvių. Trėmimams galo nematyti ir jo nebus, kol bus sovietinė valstybė, nes priverčiamaisiais darbais ir deportacijomis pagrįsta visos sovietinės valstybės ūkis, nes žmogaus pažeminimas ir asmenybės sunaikinimas plaukia iš sovietinės ideologijos.

Trėmimais sovietai vykdo patį baisiausią nusikaltimą prieš žmogų, nes laužo pagrindines žmogaus teises: suardo šeimas, atima vaikus nuo tėvų, išrauna žmogų iš savo krašto ir įstumia jį į mirštamai naikinančias nepakeliamo šalčio, bado, persekiojimo aplinkybes. Naujųjų laikų vakariečiui, kuris rašo žmogaus teisių chartas, permaža yra pasipiktinti ir protestuoti prieš šią naujųjų laikų išrastą barbarybę. Jai turi būti pasipriešinta. Mes žinome, kaip priešinasi mūsų broliai tėvynėje. Dešimtys tūkstančių krito kovoje. Bet dvasia nepalūžo ir pasipriešinimo nenutraukė. Vakarų stebėtojas su nuostaba priima jų žygius. Bet ir jie tėvynėje ir mes vakaruose esame per silpni, kad pašalintume sovietinę sistemą ir broliams grąžintume žmogaus teises. Tik visų tautų solidarios pastangos gali sugriauti sovietų sukurtą pasaulio kalėjimą.

Vakarų pasaulis jau pradeda tai suprasti. Mūsų, kurie esame tarp vakariečių, žodis ir raštas turi būti įjungtas tam susipratimui ir apsisprendimui pagreitinti. Minėjimų progom ar per visas dienas spaudoje, susirinkimuose, pasikalbėjimuose kelkime vakarų žmonėms tuos baisumus, kuriuos išgyveno ir tebegyvena mūsų tauta. Visu savo buvimu būkime gyvuju skundu, liūdijimu ir įspėjimu. Įspėjimu vakariečiams, kad sovietiniai lageriai yra sukurti ne tik dabar pavergtiesiems. Jų budeliai tiesia savo rankas ir į tas tautas, kurios dar laisvėje yra. Įspėjimu, kad tik vakarų pasiryžimas pašalinti sovietinę

sistemą pašalins ir priverčiamųjų darbų stovyklas, pašalins pavojų nuo laisvojo pasaulio, o pavergtuosius išves į laisvę. Visomis progomis parodykime tikrąjį, be maskės, sovietų veidą.

Mums patiems, esantiems vakaruose, birželio 14-21 diena tebūnie priminimas, kad sustiprintume pasipriešinimo frontą prieš sovietų vykdomą tautos naikinimą. Sovietai siekia sunaikinti žmogų, kuris lietuviškai galvoja, kalba, lietuviškai kultūrą kuria. Naikinimo akivaizdoje tebūnie karštas pasiryžimas emigracijoje išlaikyti l i e t u v i. Tebūnie pagarba šeimoms, kuriose auga jaunimas su lietuviška širdim ir kalba. Tebūnie pagarba kovotojams už lietuvišką mokyklą. Tebūnie pagarba rašytojui, dainininkui, vaidilai, dailininkui, mokslininkui, spaudos ir kitam kultūros darbininkui, ir tebūnie su meile, su parama lydimas jų darbas. Tebus padėka tam, kuris su atodūsiomis užprakaituotu pinigų remia Lietuvos laisvinimo ar kultūrinės kūrybos žygius.

Sovietai išblaško lietuvius po plačius tyrus. Bet išblaškytuosius jungia tėvynės ilgesys ir karštas troškimas bent mirti tėvynėje. Tetvirtėja ir tarp mūsų ryšys. Per Fasaulio Lietuvių Bendruomenę pavirskime vieninga organizuota jėga. Laisvinimo pastangas dar labiau sutelkime apie laisvinimo organus, susidrausdami nuo kokios separatinės veiklos. Žygiai lietuvybei ir vienybei tarp savųjų išlaikyti tebus mūsų atsakymas okupantui, su giliu sielvartu minint savuosius, draugus ir nežinomuosius tremtinius, kankinius ir žuvusius; su meile ir pasididžiavimu sekant kovojančiųjų žygius. Jų aukos, žygiai ir mūsų pastangos tebus vardan tos Lietuvos blaivesnės ateities, kuri stiprėjančiais vilties pagiedruliais veržiasi pro tirštus neviltes rūkus.

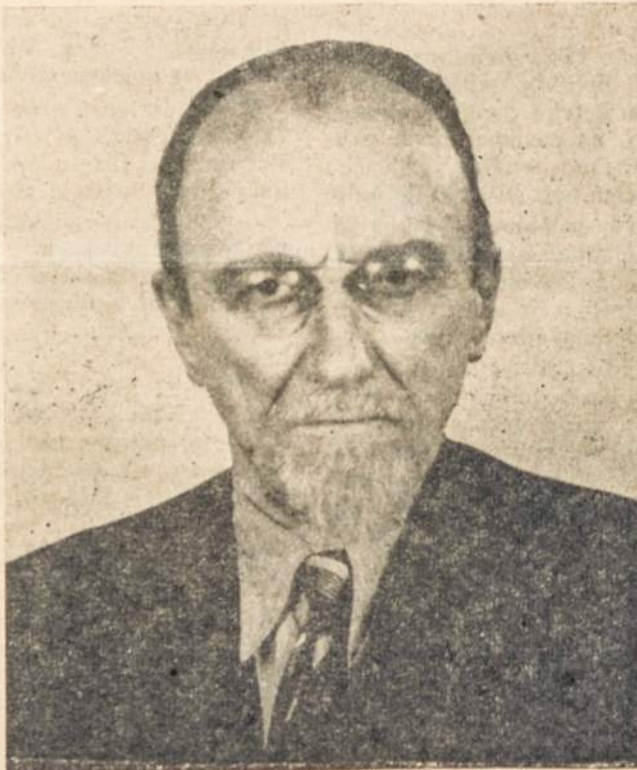
VRRIAUSIASIS LIETUVOS IŠLAISVINIMO
K O M I T E T A S

V. Vokietija, 1951.V.30.

Prof. Viktoras Birziska

Mūsų žymiajam mokslininkui Viktorui Biržiškai šiais metais sukako 65 amžiaus metai. Šia proga patiekiami mūsų skaitytojams žiupsnelį biografinių žinių, iš kurių galima susidaryti bent apytikrį vaizdą apie šio mūsų mokslininko atliktą didelį savo tautai darbą. — Red.

Gimęs Viekšniuose (Žemaičiuose) 1886 m. vasario 23 d., motinos paruoštas gimnazijai, 1895 m. stojo kartu su vyresniuoju broliu Mykolu į Šiaulių gimnaziją: Viktoras į prieklašį, Vaclovas į pirmąją klasę ir Mykolas — į trečiąją klasę. Būdamas 8-tos klasės gimnazistu, Viktoras dalyvavo šešių aštuntokų ir vieno septintoko gimnazistų grupėje, kuri mokėsi lietuvių kalbos pas Joną Jablonskį, 1903 m. caro valdžios ištremtą į Šiaulius ir ten laikomą policijos priežiūroje. Baigęs 1904 metais Šiaulių gimnaziją aukso medaliu, Viktoras Biržiška tais pačiais metais stojo į Petrapilio Universiteto Matematikos Gamtos Fakulteto matematikos skyrių, o vėliau, išlaikęs konkursinius egzaminus, į Petrapilio Technologijos Instituto mechanikos skyrių, kurį ir baigė 1914 metais inžinieriaus-technologo laipsniu. Nuo 1904 metų buvo lietuvių socialdemokratų partijos narys. 1905-1906 studentu streikų metu gyveno Šiauliuose, dieną versdamasis pamokomis, o vakarais ir naktimis veikliau dalyvavo vietinės liet. soc. dem. organizacijos darbe, įsitaęs savo kambaryje pastogėje priešais žandarų rotmistro butą slaptą spaustuvelę ir ginklų ir šaudmenų sandėliuką pašiūrėje. Šioje rankinėje spaustuvelėje jisai spausdinotinamus paskiau slaptai atsišaukinimus Pirmosios Gegužės ir kitų darbo žmonių švenčių bei minėjimų proga, kurių tekstą daugelio jų teko jam pačiam ir surašyti. Grįžęs į Petrapilį 1906 m., po kratos savo kambaryje buvo sulaikytas drauge su atvykusiu pas jį iš Maskvos broliu Mykolu rusų saugumo skyriaus, bet netrukus abu buvo paleisti, nes vietinės liet. soc. dem. organizacijos bibliotekėlė, buvusi anksčiau jo kambaryje, buvo atsitiktinai porą dienų prieš kratą iškelta į kitą namą, kur gy-

veno Mykolo sužadėtinė (dabar žmona) Bronislava Šemytė. Studentaudamas visą laiką priklausė slaptai lietuvių studentų draugijai, kurį laiką eidamas jos sekretoriaus pareigas. Baigęs 1914 metais Technologijos Institutą, Viktoras Biržiška tais pačiais metais buvo mobilizuotas ir priskirtas dirbti meisterio padėjėju prie V. P. Baranovskio akcinės bendrovės vamzdelių, t. y. šrapnelio galvelių ir sprogstamųjų mechanizmų-detonatorių fabriko. 1917 metais jis buvo tos pačios akc. bendrovės trijų fabriku: mechaninio, artilerijos sviedinių tūtu-gilzių ir vamzdelių direktorius. 1914-1915 m. suprojektavo ir pastatė Petrapily du tiltus — geležinį ir medinį.

Po bolševikinės revoliucijos 1917 m. spalio 17 liko ligi rudens 1920 m., kada grįžo, kaip įkaftas, Lietuvon, iškeistas į bolševiką. 1918 ir 1919 metais buvo tris kartus Petrapilio čezvičaikos suimtas, kalinamas čekos kalėjimų rūsioose; du kartus čekos troikos (trejeto) buvo pasmerktas mirti sušaudant, bet išvengė mirties, jo vadovaujantųjų fabriku darbininkams reikalaujant jį paleisti iš kalėjimo ir toliau direktoriaus pareigoms eiti. 1920 metais buvo suimtas gatvėje ir nusiųstas į komisiją kovai su dezertiravimu, tačiau išvengė mirties vėl jį užstojus Baranovskio fabriku darbininkams. Grįžęs į Lietuvą tais pačiais 1920 metais nuvyko į Vilnių ir liko jame, gen. Želigovskio vadovaujama lenkų kariuomenei Vilnių okupavus. Vilniuje aktyviai dalyvavo slaptoje ir viešojoje kovoje su lenkais dėl Vilniaus vadavimo ir dėstė matematiką, fiziką, chemiją ir net paisybą lietuviškoje Vilniaus gimnazijoje, kurios direktorium buvo jo brolis Mykolas. Viktoras Biržiška Vilniuje bendradarbiavo lietuviškoje periodinėje spaudoje 1920-1922 metais, iš dalies ir redaguodamas kai kuriuos lietuvių spaudos organus. 1920 m. drauge su savo broliene Bronislava Biržiškiene (brolio Mykolo žmona) ir kitais lietuviai vilniečiais buvo patrauktas lenkų kariuomenės karo lauko teisman, apkaltintas mūsų karo belaisvių bėgimų organizavimu iš Vilniaus į Lietuvos kariuomenę. 1922 metų pradžioje drauge su broliu Mykolu ir kitais buvo lenkų žandarų suimtas ir ka-

Vertė C. Petrikas

Dubrovskis

S. A. PUŠKIN

(Tąsa 2)

— Visai laiku užsukai, kaip ten tave vadinti; aš į tave turiu reikalą, išgerk degtinės ir klausyk.

Toks meilus priėmimas maloniai nustebino posėdininką. Jis atsisakė degtinės ir ėmė klausyti Kirilą Petrovičių visu atidumu.

— Aš turiu kaimyną, — tarė Treokūrovas, — mažalaukį storžievį; aš noriu atimti iš jo dvarą. Ką tu apie tai manai?

— Jūsų prakilnybe, jei yra kokie nors dokumentai arba...

— Plepalai, brole, kokie ten dokumentai. Tam reikalui yra įstatymai. Čia tas, kad be jokios teisės atimti dvarą. Tačiau palauk. Tas dvaras kažkada priklausė mums, buvo pirktas iš kažkokio Spicino ir vėliau parduotas Dubrovskio tėvui. Ar negalima prie to prikibti?

— Sunkoka, jūsų aukštoji prakilnybe; tikriausiai, tas pardavimas padarytas pagal įstatymus.

— Pamąstyk, brole, gerai pasuk galvą.

— Štai, jeigu, pavyzdžiui, jūsų prakilnybė galėtų kokiū nors būdu išgauti iš jūsų kaimyno parašą arba pirkimo aktą, kuriuo jis valdo savo dvarą,

tai žinoma...

— Suprantu, tačiau nelaimė, — jo popieriai sudegė per gaisrą.

— Kaip, jūsų prakilnybe, jo popieriai sudegė! Tai ko gi daugiau reikia? Tokiu atveju malonėkite veikti pagal įstatymus ir be jokios abejonės būsite visiškai patenkintas.

— Tu manai? Na, tai žiūrėk; aš tikiu tavo nuoširdumu, o mano padėka gali būti tikras.

Šabaškinas nusilenkė beveik iki žemės, išėjo ir nuo tos dienos pradėjo rūpintis ta byla, o dėl jo landomo lygiai po dviejų savaičių Dubrovskis gavo iš miesto kvietimą nedelsiant patiekti atitinkamą paaiškinimą dėl jo valdomo Kisteniovkos dvaro.

Andriejus Gavrilovičius, netikėto užklausimo nustebintas, tą pačią dieną parašė gana aštrų atsakymą, kuriame pareiškė, jog Kisteniovkos dvaras jam liko po jo tėvo mirties, kad jis jį valdo įpėdinystės teisėmis, kad Treokūrovas jį neturi jokių teisių ir kad bet koks pašalinis pasikėsinimas į jį yra melas ir apgaulė.

Šis laiškas buvo labai malonus Šabašnikui. Jis pamatė, kad Dubrovskis mažai nusivokia apie bylas,

linamas vienutėje Vilniaus Lukiškių kalėjime, apkaltintas slaptų karinių žinių Lietuvos kariuomenės generaliniam šsabui teikimu, vilniečių lietuvių ginkluoto sukilimo prieš okupantus lenkus organizavimu ir t. t. 1922 m. naktį vasario 7 d. drauge su broliu Mykolu, dar 18 kalinių lietuvių ir 13 gudų (iš viso 33 žmonės) buvo iš Lukiškių kalėjimo lenkų žandarų išvežtas ir ištremtas į Nepriklausomąją Lietuvą be teisės grįžti Vilniui. 1922 m. Viktoras Biržiška buvo ligi 1926 m. mūsų kariuomenės Artilerijos Tiekimo (paskiau Ginklavimo Valdybos) viršininku. Nuo 1922-ųjų metų spalio mėn. išrinktas Lietuvos Universiteto Kaune Matematikos Gamtos Fakulteto docentu. Šiuo titulu dėstė U-te matematikos analizę ir matematikos paskiras disciplinas ligi 1928 metų, kada buvo pakeltas ekstraordinariu U-to profesorium. Matematiką dėstė Vytauto Didžiojo Universitete Kaune ligi 1939 m. Matematikos Gamtos Fakultetui persikėlus 1939 m. į Vilnių, dėstė U-te, kur 1942 m. buvo pakeltas ordinariu profesorium. Vilniaus Universitete dirbo ligi 1944. VII. 9, kada nuo bolševikų invazijos pasitraukė į Vakarų. Kauno ir Vilniaus U-tuose nuo 1929 m. buvo drauge matematikos seminaro ir bibliotekos vedėjas Nepriklausomoje Lietuvoje bendradarbiavo "Trimite" ir "Mūsų Vilniuje" — Šaulių Sąjungos ir Vilniui Vaduoti Sąjungos organuose. Lietuviškoje Enciklopedijoje bendradarbiavo kaip matematikos ir mechanikos skyrių vedėjas-redaktorius, paskelbęs Enciklopedijoje kelis šimtus straipsnių, lietuvių matematikos ir mechanikos sritis. Vilniuje ir Kaune

paskelbė periodinėje spaudoje per 400 publicistinio pobūdžio straipsnių. Nuo 1946 ligi 1949 m. rugsėjo mėnesio pabaigos dirbo Vokietijoje tremtyje Pabaltijo Universitete (iš pradžios Hamburge, o paskiau Linneberge) kaip matematinės analizės profesorius, matematinės grupės vedėjas, Matematikos Gamtos Fakulteto prodekanas. 1950 m. balandžio 24 d. iš Vokietijos emigravo į JAV.

Be paskaitų universitetuose, Viktoro Biržiškos paskelbti šie svarbesnieji mokslo darbai: I. Įvadas analizin. Kaunas, 1928; II. Integrinis skaičiavimas ir apibrėžtinių integralų teorija. Kaunas, 1930; III. Matematinėji tikimybės teorija. Kaunas 1932; IV. Apibendrintų derivatų egzistencija. Kaunas, Kosmos 1934; V. Tikimybių teorijos plėtojimas. Kaunas, Kosmos 1936; VI. Matematinė funkcija. Kaunas 1938; VII. Sveikųjų racionalinių, kompleksinių, hiperkompleksinių ir algebrinių skaičių mokslas. 1942-1946 (Aprobuotas ir priimtas spausdinti Liet. Mokslo Akademijos Vilniuje, 1200 psl. Rankraštis paruoštas spaudai atvežtas į JAV).

Be matematikos mokslo darbų, Vilniui Vaduoti Sąjungos išleisti Viktoro Biržiškos atsiminimai iš Vilniaus 1920-1922 m., antrašte "Neužgijusios žaizdos", Kaunas 1937.

Baigdamį šią trumpą Prof. Viktoro Biržiškos visuomeninės ir mokslinės veiklos apžvalgą, linkime Čerb. Profesorium sulaukti valandos, kada ir vėl galės prabilti į mokslo ištroškčius Laisvos Tėvynės studentus iš Vilniaus Universiteto katedros.

antra, jog tokį karštą ir neapdairų žmogų bus lengva pastatyti į nepatogiausią padėtį.

Andriejus Gavrilovičius, šaltai apsvarstęs posėdininko klausimus, rado reikalo atsakyti nuodugniau. Jis parašė gana aiškų atsakymą, bet vėliau pasirodė, kad jo nepakako.

Prasidėjo byla. Būdamas tikras dėl savo teisės Andriejus Gavrilovičius mažai ja tesirūpino ir, be to, neturėjo nei noro nei galimybės švaistyti pinigų; ir nors jis, būdavo, visuomet pirmas pašiepavo rašalo veislės parsidavėlius, tačiau mintis pasidaryti apgaulės auka neatėjo jam į galvą. Iš kitos pusės Treokūrovas taip pat mažai rūpinosi užvestos bylos laimėjimu; šabaškinas rūpinosi už jį veikdamas jo vardu, girdydamas bei papirkinėdamas teisėjus ir aiškindamas savo naudai įvairiausius įstatymus. Kaip ten bebūtų, 18. m. vasario 9 d. Dubrovskis gavo per miesto policiją kvietimą atvykti į valstiečių teismą, kad išklaustų sprendimą bylos dėl ginčijamo dvaro tarp jo, poručiko Dubrovskio, ir generolo-anšefo Treokūrovo ir pasirašytų savo sutikimą ar nepasitenkinimą. Tą pačią dieną Dubrovskis išvyko į miestą; pakeliui jį aplenkė Treokūrovas. Jie išdidžiai pažvelgė vienas į kitą, ir Dubrovskis pastebėjo savo priešininko veide piktą šypseną.

II

Atvažiuavęs į miestą, Andriejus Gavrilovičius apsisistojė pas pažįstamą pirkli, nakvojo pas jį ir ryte nuvyko į teismo raštinę. Niekas nekreipė į jį dėmesio. Paskui jį atvažiuavo Kirila Petrovičius; raštininkai sustojo ir užsikišo plunksnas už ausų, nariai sutiko jį reikšdami nuolankų nusizeminimą, pristūmė jam kėdę, gerbdami jo laipsnį, metus ir kilmę, jis atsisėdo prie atvirų durų — Andriejus Gavrilovičius stovėjo atsirėmęs į sieną; užviešpatavo tylą, ir sekretorius skambiu balsu pradėjo skaičiuoti teismo sprendimą.

Mes talpiname jį ištisai manydami, jog kiekvienam bus malonu pamatyti vieną būdų, kaip Rusijoje mes galime nustoti turto, kurį valdyti turime neginčijamą teisę.

18. m. spalio mėnesio 27 d. apskrities teismas, nagrinėdamas bylą dėl neteisėto valdymo gvardijos poručiko Andriejaus, Gavrilovo sūnaus, Dubrovskio dvaro, prigulinčio generolui-anšefui Kirilai, Petro sūnui, Treokūrovui, esančio gubernijoje, Kisteniovkos kaime, vyriškos lyties sielų žemės su lankomis ir pastatais dešimtinų. Iš bylos matyti: sakytas generolas-anšefas Treokūrovas praėjusių 18. metų birželio mėn. 9 d. atvyko į šį teismą su prašymu, kad jo velionis tėvas kolegijos asesorius ir kavaličius Petras, Efimovo sūnus, Treokūrovas 17. m. rugpjūčio mėn. 14 d., tarnaudamas tuo laiku vietininkijos vadyboje provincijos sekretorium, pirkto iš bajorų kilmės kanceliarijos raštininko Fadijo, Jegorovo sūnaus, Spicino dvarą, esantį apygardoje minėtame Kisteniovkos kaime (kuris kaimas tuo laiku pagal reviziją vadinosi Kisteniovkos nausėdija), viso pažymėta pagal 4-tą reviziją vyriškos lyties sielų su jo ūkišku inven-

torium, sodyba, dirbama ir nedirbama žeme, miškais, lankomis, teise gaudyti žuvis upelyje, vadina-mame Kisteniovka, su visais jam priklausančiais pastatais ir ponų mediniu gyvenamu namu, vienu žodžiu, viską be liekanos, kas jam po jo tėvo, kilusio iš bajorų uriadninko Jegoro, Terentjevo sūnaus, Spicino mirties paveldėjimo keliu liko ir jo valdyme buvo, nepaliekant žmonių nė vienos sielos, ir žemės nė vienos pėdos, už sutartą kainą 2500 rublių, ir tuo reikalu pirkimo-pardavimo aktas tą pačią dieną teismo rūmuose buvo padarytas, ir jo tėvas to paties rugpjūčio 26 d. valstiečių teismo buvo įvestas į valdymą, ir padarytas nuo jo atsisakymas. — Ir pagaliau 17. m. rugsėjo mėn. 6 d. jo tėvas iš Dievo valios numirė, o tuo laiku jis, prašytojas, generolas-anšefas Treokūrovas, nuo 17. metų, beveik nuo pat vaikystės, tarnavo kariuomenėje ir didesnę laiko dalį praleido kovose užsienyje, todėl jis negalėjo žinoti nei apie savo tėvo mirtį, nei taip pat apie likusį po jo mirties dvarą. Dabar gi, išėjęs į atsargą ir grįžęs į tėvo dvarus, esančius gubernijose apskrityse ir įvairiuose valsčiuose, viso iki 2000 sielų, randa, kad vieną jo dvarą aukščiaui minėtą, su sielų (kurių pagal dabartinę reviziją tame kaime skaitoma sielų) su žeme ir visais pastatais, be jokių teisių valdo aukščiaui minėtas gvardijos poručikas Andriejus Dubrovskis, todėl pridėdamas prie aukščiaui minėto prašymo pirkimo akto originalą, duotą jo tėvui pardavėjo Spicino, prašo išimti minėtą dvarą iš neteisėto Dubrovskio valdymo ir atiduoti jį iš priklausomybės jam, Treokūrovui. O už neteisėtą jo pasisavinimą, iš kurio jis naudojosi gaunamomis pajamomis, padarius tinkamą apskaičiavimą, priteisti iš jo, Dubrovskio, reikalingą pagal įstatymus ieškinį ir tuo jį, Treokūrovą, patenkinti.

Išnagrinėjęs valstiečių teismas pagal šį prašymą rado: kad minėtas ginčijamo dvaro dabartinis valdytojas gvardijos poručikas Dubrovskis bajorijos posėdininkui paaiškino, jog jo valdomas dvaras, esantis Kisteniovkos kaime, sielų su žeme ir pastatais, liko jam po mirties jo tėvo, artilerijos podpraporščiko Gavriilo, Egrafovo sūnaus, Dubrovskio, ir jam tekęs pagal pirkimą iš prašytojo tėvo, pirmiau buvusio provincijos sekretoriaus, o vėliau kolegijos asesoriaus Treokūrovo, pagal jo duotą įgaliojimą, 17. m. rugsėjo mėn. 30 d., patvirtintą apskrities teisme, tituleriniam tarėjui Grigorijui, Vasiljevo sūnui, Soboliovui, pagal kurį turėtų būti jo tėvo vardu padarytas pirkimo aktas, nes minėtame pasakyta, kad jis, Treokūrovas, visą tekusį jam pagal pirkimo aktą iš kanceliarijos raštininko Spicino dvarą, sielų su žeme, pardavė jo, Dubrovskio, tėvui ir priklausomą pagal sutartį sumą, 3200 rublių, visą pilnumoje ir negražinamai gavo, ir prašo minėtą įgaliojimą išduoti tėvui jo pirkimo aktą. O tuo pačiu jo tėvui, tame pačiame įgaliojime, pilnos sumos sumokėjimo proga, valdyti tą piktąjį dvarą ir tvarkyti ateityje iki sudarymo pirkimo-pardavimo akto, kaip pilnam savininkui, o jis, pardavėjas Treokūrovas, ateityje jį minėtą dvarą daugiau nesikiš. Tačiau kada, būtent, ir kokioje įstaigoje surašė įgaliojimas Soboliovas jo

tėvui pirkimo-pardavimo aktą Andriejus Dubrovskis nežino, nes jis tuo laiku buvo mažametis, o pastarajam mirus pirkimo akto nesurado ir mano, ar tik jis nebus sudegęs kartu su kitais raštais per 17... metais ištikusį gaisrą, apie ką žino visi to kaimo gyventojai; o kad minėtą dvarą nuo Treokūrovo pardavimo arba Soboliovui įgaliojimo išdavimo, t. y. nuo 17... metų, o po jo tėvo mirties nuo 17... m. iki dabar jie, Dubrovskiai, neginčijamai valdė, apie tai paliudijo apylinkės gyventojai, kurių apklausta 52 žmonės, ir apklausinėjami po priesaika parodė, kad kaip tik jie atsimena, minėtą ginčijamą dvarą pradėjo valdyti ponai Dubrovskiai maždaug prieš 70 metų be jokio ginčo, tačiau, pagal kokį dokumentą ar pirkimo aktą, jie nežino. Paminėtas gi šioje byloje pirmasis šio dvaro pirkėjas, buvęs provincijos sekretorius Petras Treokūrovas, ar jis valdė šį dvarą, jie neatmena. Gi ponų Dubrovskių namas prieš apie 30 metų per naktį jų kaime kilusį gaisrą sudegė ir apylinkės gyventojai prileidžia, kad minimas ginčijamas dvaras gali duoti pajamų, skaitant nuo to laiko apskritai, per metus ne mažiau kaip 2000 rublių.

Prieš šią paaiškinimą generolas-anšefas Kirila, Petro sūnus, Treokūrovas šių metų sausio mėnesio 3 d. atėjo į šį teismą su prašymu, kad nors paminėtas gvardijos poručikas Andriejus Dubrovskis ir patiekė prie šios bylos išduotą jo velionies tėvo Gavriilo Dubrovskio tituleriniam patarėjui Soboliovui įgaliojimą apie užparduotą jam dvarą, tačiau pagal jį ne tik pirkimo akto, bet ir apie tokio sudarymą jokių aiškių įrodymų, pagal vyriausio reglamento 19 posmą ir įsakymą 1752 m. lapkričio mėn. 29 d., nepristatė. Išvadoje, pats įgaliojimos dabar, mirus jo davėjui, jo tėvui, pagal įsakymą iš 1818 m.

Henrikas Radauskas

DAINOS GIMIMAS

Aš nestatu namų, aš nevedu tautos,
Aš sėdžiu po šakom akacijos baltos,
Ir vėjas dangiškas į jos lapus atklysta,
Ir paukštis čiulbantis joj suka savo lizdą,
Ir skamba medyje melodija tyli,
O aš klausausi jos ir užrašau smėly.
Ir vamzdį paimu, ir groju, ir dainuoju
Su vėju ir paukščiu ir su medžiu baltuoju,
Ir užia debesys nežemiškos spalvos

Virš tos dainuojančios ir grojančios kalvos.

[Iš "Strėlė danguje"]

gegužės dienos, visiškai panaikinamas. — O be to — liepta ginčijamus dvarus atiduoti valdyti: lažininkų — lažoms, o nelažininkų - ieškovams.

Minėto dvaro, priklausiusio jo tėvui, jau pristaitytas įrodymas, pirkimo aktas, pagal kurį ir reikia pagal aukščiau minėtus įstatymus iš neteisėto minėto Dubrovskio valdymo atėmus, atiduoti jam įpėdinystės teisėmis. O kadangi minėti dvarininkai valdė jiems nepriklausomą dvarą be jokio patvirtinimo ir naudojosi iš jo neteisėtai ir jiems nepriklausomomis pajamomis, tai apskaičiavus kiek jų priklausys pagal įstatymą išreikalauti iš dvarininko Dubrovskio ir patenkinti jo, Treokūrovo, ieškinį. Išnagrinėjus šią bylą ir padarius iš jos ir iš įstatymų išrašus, apskrities teismas n u s p r e n d ė:

(Bus daugiau)

Melbourno lietuvių choro veiklos apzvalga

Dirbant vienos ar kitos rūšies darbą visuomet, po ilgesnės pertraukos, kyla noras pasižiūrėti atgal, pasidžiaugti pasiektais laimėjimais ar susimąstyti dėl patirtos nesėkmės.

Tokių minčių skatinamas mėginasiu, nors trumpais bruožais, apžvelgti tą kryžiaus kelią, kuris buvo praeitas organizuojant Melbourno lietuvių chorą.

1951 m. vasario mėn. pirmoje pusėje suėjo lygiai metai laiko, kaip šis vienetas pradėjo egzistuoti, nors tai nėra tikroji choro įsikūrimo data.

Jau žymiai anksčiau kažkas panašaus buvo projektuojama, dar daugumai iš dabartinio aktyviųjų choro dalyvių esant už daugelio tūkstančių kilometrų nuo Melbourno, — ar tai Vokietijos lageriuose, ar pereinamose stovyklose, ar kur nors Raudonosios Jūros bangų svaidomame laive, plaukiamame į šį kraštą, kuriame,

nors laikinai, pasidėjome savo, amžinojo ir vietoje nerimstančio keleivio lazdą, sustodami trumpam poilsiui.

Pirmasis šios srities pionierius buvo p. Morkūnas, kuris buvo suorganizavęs keletas ar keliolikas asmenų vyrų chorą, turėjusį keletą pasirodymų Australijos visuomenei ir buvo labai šiltais priimtas. Dauguma šio choro dalyvių, jų tarpe ir buvęs vadovas, šiuo metu yra aktyviai įsijungę į dabartinio choro veiklą.

Atvykus didesniui skaičiui lietuvių, jų tarpe ir keletui buvusių čiurlioniečių, į netoli nuo Melbourno esančią imigrantų-darbininkų stovyklą, buvo mėginta ten laužti šioje srityje ledus vadovaujant p. Zdanavičiui, bet, deja, be pasekmių, nes lagerinės gyvenimo sąlygos nebuvo tokios malonios, kad norėtusi užsiimti dar kuo nors kitu, išskyrus neįprastą darbą ir poilsį.

Šis mėginimas, dar negimęs, jau buvo pasmerktas mirti, nes žiaurūs tuometinės žiemos vėjai daugumą iš mūsų "išpustė" į miestą užuovėjos ieškoti.

Kurį laiką buvo ramu, bet labai neilgai, tik tol, kol vėl susirado keletas nenuoramų, dainos entuziastų, kurių iniciatyva vėl buvo pradėtas judinti choro steigimo klausimas.

Pirmasis akstinas, paskatinęs veikti, buvo Liet. Sporto Klubo prašymas išpildyti programą jų ruošiamame pobūvyje.

Prašymas nuoširdus ir gundantis, bet beveik neįvykdomas, nes, išskyrus gerus norus, nebuvo nieko — nei dainininkų, nei vadovo, nei vietos, kurioje būtų galima repetuoti, nei, pagaliau, kokio nors muzikos instrumento, kuriuo būtų galima vadovautis tono padavimui.

Bet tai neatbaidė pirmųjų užsišpyrėlių. Negalint ką nors suorganizuoti plačiau, buvo apsisistota

dvigubo kvarteto rémuose ir pradétas darbas.

Bet nežinau, ar tai buvo galima pavadinti darbu, nes, kaip minėjau, buvo vien tik geri norai, bet to pakako.

Po didelių pastangų, pagaliau, buvo surinkti 9 vyrai, kuriuos, kaip pirmąsias kregždes, norėčiau čia paminėti. Tai buvo: p.p. Pa-liulis, Petrašiūnas, Milvydas, Eimutis, Zdanavičius, Badauskas, Čelna, Savaitis ir Bosikis. Tarp jų — viena moteris — p. Žilinskaitė-Aukštikalnienė. Pirmosios repeti-cijos įvyko 1949 metų spalio mė-nesį. Vadovauti, arba kaip jis pats sakydavo "muses pabaidyti" su-tiko p. Petrašiūnas. Neturint jo-kio muzikos instrumento tekdavo vadovautis tokiu tonu, kokį p. Pet-rašiūnui pavykdavo išgauti iš švil-pynės, vadinamos lumzdeliu.

Dar didesnė kliūtis — repeti-cijoms patalpų neturėjimas. Teko jas praveisti visur — ir kieme, ir paupyje ir panašiose vietose. Bu-vo pasiūlymų eiti repetuoti kur nors į nuošalesnį parką, bet nuo to susilaikėm, nes bijojom, kad repeticijas netektų baigti — da-boklėje.

Pagaliau "salę" gauti pavyko. Tai buvo poros mūsų kolegų gy-venamas kambarys. Kaip į tai re-aguodavo kaimynai ir patys šei-mininkai, manau, kad aiškinti ne-reikia.

Bet visos kliūtys darbo nesu-stabdė. Priešingai — dar paskati-mo, ir to darbo vargo vaisiai buvo lietuviškai visuomenei parodyti 1950 metų sausio 7 d. Coconut Grow salėje, sporto klubo suruoš-tame pobūvyje.

Po šio pasirodymo artėjo kita šventė — Vasario 16-toji. Nepasi-tikėdami, kad tokiu mažu sąsastu pajėgsim programą išpildyti, kvie-tėmės talkininkų. Pirmieji mūsų kvietimą išgirdo ir jo paklausė šie dainos mėgėjai: p.p. A. Baltrūnie-nė, Dainiai, Žilinskaitė, Dėdini-nė, Liutkūtė, Staugaitytė, Špoke-vičiūtė, Sekaitė, Morkūnas, La-zauskas, Adomaitis, Vanagas ir ki-ti, nors daugumą į darbą įsijungė jau žymiai vėliau.

Padidėjus sąsastui vėl atsirado nenumatyta kliūtis — sustreika-vo mūsų dirigentas p. Petrašiūnas motyvuodamas, kad jis nepajėgs vadovauti padidėjusiam sąsastui.

Po ilgų derybų pavyko prikal-bėti p. Č e l n ą perimti choro vadovavimą, kas įvyko 1950 metų vasario 12 d. Nuo šio laiko darbas pradėjo eiti normaliu keliu ir šian dien jau galime pasidžiaugti tuo, ką pasiekėm, nors dirbdami ir la-bai nepalankiose sąlygose.

Pirmasis, padidėjusiu sąsastu, mišraus ir vyrų choro pasirody-mas įvyko 1950 m. vasario 16 d. minėjime, vad. dar p. Petrašiūnui.

Po šio pasirodymo mūsų eilės vėl padidėjo keletu asmenų, o šiandien yra jau tikrai džiugu konstatuoti, kad savo eilėse turi-me 40 asmenų, iš kurių yra 22 vy-rai ir 18 moterų. Žinoma, repeti-cijose, o kartais net ir pasirody-muose, dalyvių skaičius nesiekia to kiekio, nes daug kam darbas neleidžia dalyvauti, o vienas kitas ir šiaip sau, dėl pareigos nesupra-timo ar net tingėjimo neatvyks-ta, bet tai yra reti reiškiniai ir di-delių rūpesčių nekelia.

Per visą egzistencijos laikotar-pį choras turėjo šiuos pasirody-mus:

1. 1950.I.7 — Sporto Klubo su-ruoštame pobūvyje.
2. II.16 — Liet. Neprikl. Šventės minėjime.
3. VI.23 — Australų Katalikų Org. ruoštame Tautų pasirodyme
4. VI.26 — Išvežtųjų Sibiran ir žuvusiųjų minėjime.
5. VII.8 — Sporto Klubo suruoš-tame pobūvyje.
6. VII.13 — Nauj. Australų pasi-rodyme Miesto salėje
7. IX.10 — Tautos Šventės minė-jime.
8. X.8 — Somers šeimų stovykloj
9. X.28 — Trijų Pabaltijo tautų pasirodyme.
10. X.29 — Kristaus Karaliaus šventės minėjime.
11. XII.3 — Sporto Festivalyje Morningtone.
12. 1951. II. 16 — Lietuvos Nepri-klausomybės Šventės minėjime.

Prie to viso priskaitant dar ke-lioliką bažnytinių koncertų susi-darys apie 20 kartų, kada mes sa-vo darbo vaisius parodėme plačia-jai visuomenei. Tuo pačiu, manau ne vienam kilns klausimas — o kiek gi darbo tam įdėta, kiek brangaus laiko, nuvogto nuo tų trumpų valandų, kurios mums lie-ka po sunkaus dienos darbo, esa-me čia paaukoję? Pamėginsiu ir

čia, kiek man pavyks, jūsų smal-sumą patenkinti.

Per visą laiką yra padaryta 62 repeticijos. Skaitant, kad norma-liai repeticijos užtrunka 2 valan-das, o kelionė į jas ir atgal į na-mus dar 1 valandą, gausime, kad kiekvienas iš mūsų, ypač pirmųjų veteranų, yra dainai paaukoję tik per šiuos vienerius metus jau 186 valandas. Skaičiai, atrodo, neįti-kėtini, bet taip yra. Bet neteko gir-dėti, kad bent vienas choro daly-vių to sugaišto laiko ir patirto vargo gailėtųsi. Ne. Nes lietuviš-ka daina yra vienintelis ir didžiau-sias malonumas bei turtas, koks mums bepaliko šiame benamio gy-venimo kelyje. Tik Ji viena dar gaivina ir priduoja jėgų tęsti tą nelygią kovą su likimo įnoriais. Kol dar lietuvių širdyje rusena meilės ugnelė savajai dainai, tol dar mes galime būti ramūs, nes tas žmogus dar nėra žuvęs nei savo Tautai nei Tėvynei.

VI. Bosikis

PROPELERIAI JAU SUKASI..

JAV-bių Kongreso atstovas Mr Clarence Cannon pareiškė, kad J. A. V-bių lėktuvai tik laukia įsa-kymo bombarduoti atominėmis bombomis Rusiją, jeigu ji pultų Vakarų Europą.

"Aviacija jau turi įsakymus", pareiškė jis.

"Lėktuvai ir įgulos jau parinkti taikiniai sužymėti žemėlapiuose."

"Jeigu rusai puls, mes smogsi-me visomis ginklų rūšimis."

"Po trisdešimt šešių valandų, kai Rusija pajudės į vakarų Euro-pą, kiekvienas Rusijos miestas, kur tik sukonztruota kariuome-nė arba pramonės įmonės, bus bombarduojamas atominėmis bombomis."

"Faktinai propeleriai jau suka-si, tik laukiama žinios, kad rusai pradėjo puolimą."

Jis tačiau pridūrė, kad nemanąs jog Rusija norėtų pradėti karą.

Jis laiko reikšmingu faktu, kad Rusija neišnaudojusi progos pul-ti Vakarų Europą, kai JAV buvo įklimpusios į karą Korėjoje.

Gi New York Times korespon-dentas pažymi, kad JAV-bės 1950 metais padariusios tokį didelį šuo-lį atominių bombų gamyboj, ko-kio niekada nebuvo prieš tai.

ISRAISKOS ŠOKIS

(Elenos Kepalaitės koncerto š. m.

Išraiškos šokis kai kieno dar yra vadinamas ir moderniu šokiu, iš dalies todėl, kad tai yra paskutinių laikų nauja šokio forma. Jis atsirado kaip iššaukimas klasiškiam baletui, turinčiam tam tikrus varžtus, rėmus, kuriais išraiškos šokis nenorėjo varžytis.

Dabar ši šokio rūšis eina baletu vardu, bet greta baletu kaip savaiminga šokio šaka ir todėl jo pavadinimas moderniu nebūtų visai tikslus. Vaizduojamame mene galima drąsiai visus šiuolaikinius kūrėjus vadinti modernistais, nes pradant impresionizmu visos kitos vėliau išsirutuliojusios kryptys buvo ir tebėra vadinamos moderniškomis. Jei kas iš vaizduojamo meno kūrėjų bandytų kurti dar prieš impresionizmą buvusiu būdu, vargu ar bebūtų galima vadinti jį kūrėju.

Baletas gi ir toliau kūriamas ir kai kuriuose kraštuose yra tokia lygyje, kaip niekad anksčiau ir vis eina pirmyn.

Išraiškos šokis niekada nebuvo "nemodernus", taigi netiktų vadinti ir moderniu kaip reikiamos praeities neturintį reiškinį. Šis šokis gavo pradžią amerikietės Isadora Duncan dėka, kuri būdama nepaprastai talentinga šokėja, lan kydamasi Paryžiuje ir Berlyne, įgijo nemažai pasekėjų ir užkrėtė juos šia naujiena, bet, deja, šioj srity dar niekas nepralenkė savo pirmosios mokytojos.

Sunku ką nors plačiau kalbėti apie išraiškos šokį todėl, kad jis atmeta visas tradicijas, idėjas ir didžiumą baletu technikos, todėl ir neturi reikiamos terminologijos. Galima pabrėžti tik skirtumą, kad baletas yra estetinė, o išraiškos šokis daugiau dramatinė pusė.

Šiuo laiku išraiškos šokis daugiausia yra išplitęs Amerikoje, Vokietijoje, Čekoslovakijoje ir Skandinavijoje.

Kalbant apie Kepalaitę reikia paminėti, kad ji yra turėjusi ir baletu mokyklą, kas jai yra nemažas įnašas. Ji yra šokusi Vilniaus baletu ir Vokietijoje Augsburgu suorganizuoto Lietuvių Tremtinių Baletu Teatro pastatyme "Coppelijoje", kuriame dalyvavo ir šio straipsnelio autorius,

gegužės 25 d. Adelaidėje proga).

Tenka pažymėti, kad Kepalaitė yra drąsi ir, jeigu galima pasakyti, užsispyrus darbininkė, turinti pakankamas kvalifikacijas ir pajėgumą. Reikia manyti, kad mūsų šokėja turės gražią ateitį ir įgys geros šokėjos vardą ir platesnėje australų visuomenėje. Darbas nėra ir nebus lengvas. Vienai duoti šokių koncertų ir po kiekvieno šokio vietoj poilsio paskubomis keis

legro Barbaro ir Sevilianas tai ir menkesnio pajėgumo šokėja čia pasirodytų gana įspūdinga — iš Kepalaitės būtų galima norėti daugiau. Paskutinis šokis galima būtų išgelbėti vien tik žymiai skirtingesnio už kitus kostiumo įvedimu. Šiaip kostiumai buvo geri ir ko daugiau reikalauti nebūtų galima vien tik dėl techninės pusės: kuo greitesnio jų pakeitimo.

Šokių koncertas didelių reikalavimų scenai nestato, nors paprasta juoda uždanga scenos fo-

ti kostiumą — ne kiekviena šokėja išvertų.

Programa buvo sustatyta labai gerai, tik pats paskutinis šokis nors ir geras, bet nebuvo pakankamai efektyvus koncerto pabaigai.

Geriausi šokiai buvo Šopeno Trys studijos, Mazurka ir F. Hutchens — Goblin. Kai dėl Al-

ne būtų geriau negu Town Hall vargonai, kurie nesiderina su kiekvieno šokio nuotaika ir šiek tiek išblaško, kaip ir visi kiti aplinkui matomi daiktai net ir pianistės, tuo būdu atimdami dalį dėmesio nuo počios šokėjos.

Adelaidės dienraštis "The Advertiser" irgi palankiai pasisako apie šokėją, pažymėdamas, kad

"ŠVIESOS"

Samburio judejimas

Sambūris, suprasdamas asmenybės reikšmę tautos gyvenimo įvairiose srityse, ypač didelį dėmesį kreipia savo veikloje į žmogaus asmenybės ugdymą narių tarpe.

Tas akstinas, kuris subūrė tokį gausų akademinio jaunimo skaičių įvairių įsitikinimų bendram darbui dirbti, yra **tolerancija**. Kito žmogaus ir jo skirtingų pažiūrų gerbimas, kartu neatsisakant ir nuo savųjų, yra labai reikšmingas veiksnys valstybiniame gyvenime kuo mes praeityje, deja, per daug pasigirti negalėjome. Taigi, "Šviesa" ir imasi iniciatyvos tolerancijos ugdyme mūsų jaunimo tarpe.

Pirmajame "Šviesos" Sambūrio susirinkime geg. 5 d. Sydney buvo išrinkta organizacinė valdyba iš trijų asmenų, kurie artimoj ateity įpareigoti sušaukti steigiamąjį susirinkimą. Pažymėtina, kad šis susirinkimas tiek jame dalyvavusių svečių tarpe, tiek vėliau lietuviškoje visuomenėje iššaukė gyvą susidomėjimą. Kadangi apie "Šviesos" sambūrį maža visuomenėje turi tikslių informacijų, tad čia paduodama suglausta informacija apie šios organizacijos atsirai-

Kepalaitė parodė išraiškos šokio grožį ir gerai valdo visus kūno judesius. Tačiau "The Advertiser" klaidingai teigia, kad trūko dekoracijų, nes tikrumoje dekoracijos gali būti naudojamos tik kokiam vientisam dalykui ir negali tikti įvairiems, įvairių nuotaikų šokiams. Čia turi užtekti tik šviesų, kurios pritaikomos kiekvienam atskiram šokiui. Toliau dienraštis pažymi, kad jai pavyko sudaryti gaivališkumo ir tikro jausmo išpūdį. Iš geriausių šokių čia žymima Šimkaus Lietuvos siluetai; Allegro Barbaro išsiskyrė nepaprastais kojų judesiais; Goblin — išpūdingas kaip charakterinis šokis; linksmas interpretavimas Pirmosios Arabeskos ir Sevillianas pilnas viliojančių ispaniškų judesių. Taip pat rašo apie nuostabią greitą kostiumų keitimą, kuri buvo gerai pritaikinti kiekvienam šokiui.

Geros sėkmės gambiai lietuvaitei!

L. Ž.

dimą ir jos ideologinius principus bei veiklą.

Sambūris gimė 1946 m. tremties studentijos tarpe ir tuojau rado didelį pritarimą lietuviškos studentijos eilėse, nes turėjo skyrius visuose didesniuose Vokietijos universitetuose, kur tik buvo didesnis lietuvių studentų skaičius, o, be to, dar Prancūzijoje, Šveicarijoje, Švedijoje ir Italijoje. Sambūris buvo apjungęs žymią lietuviškosios studentijos dalį tremtyje. Prieš išemigravimą buvo padarytas nutarimas, kad "Šviesos" sambūris ryžtasi veikti ir užjūriuose akademinės ir aukštesniuosius mokslus ėjusios ir einančios jaunuomenės tarpe.

Suglaustai galima pasakyti, kad "Šviesos" sambūris yra studijinė, saviauklos jaunimo organizacija, grindžianti visą savo veiklą šiomis ideologinėmis gairėmis:

Į v a d a s.

Tuo metu, kai Tėvynėje likęs jaunimas kovoja žūtūtinę kovą dėl tautos laisvės, lietuvių akademinis jaunimas užsienyje, jausdamas atsakomybę prieš savo brolių kraują, jungiasi į "Šviesos" sambūrį — dvasinės rezistencijos sąjūdį. Sambūris ryžtasi kovoti už laisvą Lietuvą ir lietuviškumo išlaikymą tremtyje, siekdamas išugdyti profesiniai išlavintą, visuo meniniam darbui paruoštą, kultūringą ir dvasiškai atsparų žmogų — asmenybę.

Besiskirstant Vakarų Europoje esančiai lietuvių tautos daliai po užjūrius, sambūryje susitelkusi akademinė jaunuomenė, norėdama ir ateityje sėkmingai pasiekti savo tikslų, atsisako nuo vien tik akademinio sambūrio pobūdžio ir žengia į platesnius užsienio lietuvių sluoksnius, kaip "Šviesos" sambūris.

1.) Sambūris laiko žmogaus asmenį aukščiausia būtybe racionaliame pasaulyje. Pasaulėžiūrai susidaryti žmogus turi visišką laisvę. Bet kokie įsitikinimai religijos atžvilgiu yra gerbiami.

2.) Kiekvienas žmogus turi stengtis ugdyti savo asmenybę, aktyviai dalyvaudamas kultūriniam ir visuomeniniame gyvenime,

3.) Žmogus santykiuodamas su žmogumi vadovaujasi artimo meilės principu, jam padeda, gerbia jo asmenį ir pažiūras.

4.) Visa socialinė organizacija turi tarnauti žmogui, kaip asmeniui ir bendruomenės nariui, jo nepajungdama totalitarizmui. Atskiras asmuo bendruomenės interesus stato aukščiau savo interesų, kai bendruomenės tikslai sutampa su žmonijos siekimu užtikrinti žmogui laisvę ir gerbūvį.

5.) Tinkamiausias žmogaus gyvenimo bendruomenėje sąlygas užtikrina demokratiniai principai. Bendruomenės organizaciją, kuri tuos principus savo ideologijoje ar veikloje neigia, sambūrio nariai laiko sau priešinga.

6.) Žmogus geriausia gali išplėsti savo pajėgas tautoje. Kiekviena tauta turi teisę tvarkytis laisvos nepriklausomos valstybės pagrindais, derindama savo siekimus su tarptautinio solidarumo ideja.

7.) Sambūris, kaip kultūrinės ir visuomeninės saviauklos organizacija, nesikiša į jokią politinę partiją ar srovę.

... Ir šviesa ir tiesa mūs žingsnius telydi! ...

"Šviesos" Sambūrio Organizacinė Valdyba Sydnėjuje

ATSIŪSTA PAMINĖTI

Lietuvių dienos, 1951 m. balandžio mėn. Nr. 3(13), mėnesinis gausiai iliustruotas žurnalas. Leidžiamas kas mėnuo, išskyrus liepos ir rugpjūčio mėn. Prenumerata metams 3 dol. (27 šil.) Adresas 9204 S. Broadway, Los Angeles 3 Calif., U. S. A.

Antanas Maceina — **Jobo drama**, žmogiškosios būties apmąstymas. Išleido Venta, 1950 m. 240 psl. (ši knyga netrukus bus galima gauti AL leidykloje ir pas atstovus).

S. Kolupaila — **Nemunas**. Išleido Liet. Katalikų Spaudos Draugija, Chicago, 1950 m. Kaina 2,50 dol. (£1.6.0 su pašto išl.)

Šią vertingą knygą galime patarpininkauti užsakyti iš JAV tiesioginai užsakytojų adresu.)

Darbas — Lietuvių Darbininkų D-jos bertaininis žurnalas, 1951 m. Nr. 4(11)

ENGLISH SECTION

LIFE IN ENSLAVED LITHUANIA

(Continued)

HOUSING

An exemplary academy

In the Agricultural Academy of Noreikiškiai, the living quarters of the workers have no floors... there is no reading room and no red corner.

(TIESA, No. 183 of Aug. 4, 1950)

Dormitories and bath houses

Administrative and professional ["Trade Union"] leaders of the veneer factory at Klaipėda, construction and repairs office of Klaipėda, the construction trust of Vilnius, and the "Janonis" printing shop ignore the living conditions of the workers. The dormitories of these plants are not equipped with furniture, the rooms are crowded, filthy. Among the young workers resident there, no political mass action is conducted, there are no lectures no reports are organized, there are no newspapers or magazines...

The dormitories of the locomotive engine repair plant in Vilnius and of the depot shops of Kaunas, Radviliškis, Klaipėda and others, have a shortage of clothing closets, tables and beds. The residents of these dormitories are ill provided with water, political education is weak. The Ministry of Communal Property and its organs in various places likewise conduct insufficiently diligent inspection of the condition of bath houses, laundries and barber shops. Repairs are not completed in most of the bath houses of Vilnius, Kaunas and other cities, there is a shortage of fuel... because of the insufferable unsanitary conditions the sole bath house of Ukmergė is not operating for more than a month.

(TIESA, No. 197 of Aug. 20, 1950).

Cows grazing on City Hall steps?

A House of Culture is established in the city of Raseiniai but it does not function. The summer theatre is used as a dance hall exclusively. Raseiniai used to have a good stadium, but it was turned into a pasture, and the Executive Committee is mowing hay right in the main City Square. Streets are neglected, pitted...

The Executive Committee of the city of Prienai converted the House of Culture and the Library into storehouses and nonchalantly reject the protest of citizens that the cultural tendencies of the working people are being stifled.

The historic city of Trakai has great natural beauty but it is neglected, and the lack of careful tending is in evidence at every step.

(TIESA editorial, No. 229 of Sept. 26, 1950.)

"Build better, faster, cheaper"!

The most serious deficiency of our construction work is the lack of firm and precise technical pro-

visions and regulations... Therefore, every construction job follows its own trend. Construction mechanisms are ill used and labor manpower is unnecessarily wasted, ... in a great many objects the quality of work is low. Fulfillment of the plans of construction organizations is negatively affected by the great instability of the number of workers employed in construction (because of mass deportations), a permanent shortage of construction cadres, and bad discipline. This indicates that the mass political and organizational activity among construction workers is poorly developed... The construction of the living quarters for the "Janonis" paper plant was disrupted for three months because of lack of documentation... It is seven months now that the Construction Trust No. 2 waits for a technical documentation of the construction of the "Nemunas" and "Arklas" factories, the new living quarters and other structures in Kaunas.

J. Maniušis, Minister of Construction of the LSSR
(TIESA, No. 194 of Aug. 17, 1950).

Construction begun and forgotten...

The rebuilding of the Dargužiai district school, located near the railway station of Žeimiai, was begun last year. When the walls were completed, construction was forgotten. This year, neither the education division nor the executive committee of the Kėdainiai country nor — following the joining of this vicinity into the Jonava region — the education division or the executive committee of the seve-
reion ever remembered the construction job.

(TIESA, No. 180 of Aug. 1, 1950.)

SCHOOLS

Learning without books

Why is there a shortage of textbooks? We particularly lack physics manuals: we need 205 more copies of Parts I and II, and are 111 copies short of Parts III and IV. There is also an acute shortage of astronomy and other manuals. Last year only two or three books per class were available.

R. Sriogis, Teacher of Gymnasium II of Ukmergė
(TIESA, No. 219 of Sept. 15, 1950).

There's a long, long trail...

Children of the kolkhozniki of the Dumblėnai kolkhoz, Biržai country, must walk 5 kilometers to grammar school. The neighboring kolkhozes — "The Soviet Plowman," "May First," "The Spring" and other artels — are likewise without schools. The kolkhozniki of Dumblėnai had appealed in the fall of 1949 to the township's popular education to open a school there. The appeal was ignored.

(TIESA, June 28, 1950)

Russification of intellectuals

Scattered accounts in the controlled press indicate

that Lithuanian university students are being systematically shipped to Moscow for Russification.

The State University of Vilnius sent 10 advanced students and 38 freshmen to the Lomonosov Institute in Moscow, and several students were directed to Leningrad. The Pedagogic Institute of Vilnius sent 16 of its students to Moscow's Lenin Institute. The University of Kaunas sent a large group of students to several institutes of Leningrad, and several scholars to the Geological Institute in Moscow.

INDUSTRY

Work on Sundays

The administration of the meat kombinat of Parnėžys is not concerned greatly with the workmen's welfare. Wages must be paid every two weeks. But payment is usually delayed 15 or more days.

Frequently factory workers must work on Sundays and overtime. However, rather than pay them properly, they are given a different day off instead of Sunday. No payment is made for overtime work in loading cars.

Every factory worker would like to know on the pay day how much money he earned, how much is deducted, and how much he is being paid. However, regardless of the repeated demands of the workers, they receive no account.

Several times the workers asked that they be provided with working clothes. Each time, however, they received a gruff reply: "Buy them, and you will have them."

Comrade Litvinov is the manager of this kombinat.

(TIESA, No. 181 of Aug. 2, 1950)

No wages for half a year...

Workers of the Kuršėnai industrial kombinat complain to the editor that they received no wages since the early part of May... The situation is no better at the Balbieriškis lumber mill... The workers lost their patience and several times inquired of the directors of the kombinat. Each time a consoling answer was made: We shall pay soon...

Days and weeks go by, and this "soon" does not come around. How long shall we have to wait for

this "soon"?

(TIESA, No. 223 of Sept. 23, 1950)

"Who could possibly wear such shoes?"

The shoe manufacturing kombinat "Eidukevičius" of Vilnius is producing the much needed light shoes. However, one cannot enjoy its products: the shoe really does not resemble a shoe. It is merely a bent piece of hide with a tapering tip.

The kombinat produces medium size shoes exclusively. What a misfortune it is to have a larger foot! One may find, after much effort, size 39 shoes but don't attempt to look for size 40: there is no such size.

All of the workers and employees of the MTS and Trade Union of the Republic who purchased the summer shoes produced by the "Eidukevičius" kombinat, wore out the soles within two weeks.

L. Mickevičienė

Instructor, Republic's Committee of MTS and Agricultural Organs Workers and Employees Trade Union

(TIESA, No. 222 of Sept. 22, 1950)

Thievery

The Party organ TIESA complained bitterly in the issue No. 152 about the universal "thievery of the socialistic property." For instance, the Prosecutor's office established that every employee of the Užventis Soviet Distillery — from the director down to the janitor — was engaged in stealing Soviet spirits. The punishment inflicted by a Russian court showed clear discrimination between members of the "master race" and the slaves hounded by the Russian Herrenvolk.

The implicated natives received heavy sentences: Prielgauskas — 25 years in forced labor camps and confiscation of all his property; Kazlauskas — 15 years at forced labor; Laurinaitis — 12 years; Juozapavičius, Taranda and Jablonskis — 10 years each, and the MVD informer Žvinglys — 2 years.

But the "Varangian" member of the ruling people, comrade Dorofeyev, deputy chairman of the executive committee of the Kelmė country, who has "used his service status for evil ends," received a vacation of one year in a corrective labor camp — where, most likely, he will handle the whip on other prisoners.

For children

The Dancing Shoes

By GRIMMS

A KING once had twelve most beautiful daughters. They slept in twelve beds, all in a row, in one room: and when they went to bed the king always went up and shut and locked the door. But for all this care that was taken of them, their shoes were every morning found to be quite worn through as if they had been danced in all night; and yet nobody could find out how it happened, or where they could have been.

Then the king made it known to all the land, that

if anybody could find out where it was that the princesses danced in the night that man should have the one he liked best of the whole twelve for wife, and should be king after his death; but that whoever tried, and could not, after three days and nights, discover the truth, should be put to death.

A king's son soon came. He was well lodged and fed, and in the evening was taken to the chamber next to the one where the princesses lay in their twelve beds. There he was to sit and watch where

they went to dance; and in order that nothing must pass without his hearing it, the door of their chamber was left open. But the prince soon fell asleep; and when he awoke in the morning he found that the princesses had all been dancing, for the soles of their shoes were full of holes. The same thing happened the second and third nights: so the king had his head cut off without mercy.

After him came many others; but they all had the same luck, and lost their lives in the same way.

Now it chanced that a poor soldier, who had been wounded in battle and could fight no longer, passed through this country; and as he was travelling through a wood he met a little old woman, who asked him where he was going. 'I hardly know where I am going, or what I had better do,' said the soldier, and added for a joke: 'But I think I should like very much to find out where it is that these princesses dance, and then I might have a wife, and in time I might be a king.' 'Well, well,' said the old woman, nodding her head. 'That is no very hard task: only take care not to drink the wine that one of the princesses will bring you in the evening and as soon as she leaves you you must seem to fall fast asleep.'

Then she gave him a cloak, and said: 'As soon as you put that on you will become invisible; and you will then be able to follow the princesses wherever they go, without their being aware of it.' When the soldier heard this he thought he would try his luck in earnest: so he took courage, went to the king, and said he was willing to undertake the task.

He was as well lodged as the others had been, and the king ordered fine royal robes to be given him; and when the evening came he was led to the outer chamber. Just as he was going to lie down the eldest of the princesses brought him a cup of wine; but the soldier had tied a sponge under his chin, and let it soak into that, taking care not to drink a drop. Then he laid himself down on his bed, and in a little while began to snore very loud, as if he was fast asleep. When the twelve princesses heard this they all laughed heartily; and the eldest said: 'This fellow too might have done a wiser thing than lose his life in this way!' Then they rose up and opened their cupboards and chests and boxes, and took out all their fine clothes and dressed themselves before the mirror; put on the twelve pairs of new shoes that the king had just bought them, and skipped about as if they were eager to begin dancing. But the youngest said: 'I don't know how it is, but though you are so happy I feel very uneasy; I am sure some mischance will befall us.' 'You simpleton!' said the eldest, 'you are always afraid; have you forgotten how many kings' sons have already watched us in vain? As for this soldier, he had one eye shut already, when he came into the room; and even if I had not given him his sleeping draught he would have slept soundly enough.'

When they were ready they went and looked at the soldier; but he snored on, and did not stir a hand or foot, so they thought they were quite safe

and the eldest went up to her own bed, and clapped her hands, and the bed sank into the floor, and a trap-door flew open. The soldier saw them going through the trap-door, one after another, the eldest leading the way; and thinking he had no time to lose he jumped up, and put on the cloak which the old fairy had given him, and followed them. Half-way down the stairs he trod on the gown of the youngest, she cried out: 'All is not well, someone took hold of my gown.' 'You silly thing!' said the eldest; 'it was nothing but a nail in the wall.'

Then down they all went, and they found themselves in a most delightful avenue of trees; and the leaves were all of silver, and glittered and sparkled beautifully. The soldier wished to take away some token of the place; so he broke off a little branch, and there came a loud crack from the tree. Then the youngest daughter said again: 'I am sure all is not right: did you not hear that noise? That never happened before.' But the eldest said: 'It is only the princes, who are shouting for joy at our approach.'

They soon came to another grove of trees, where all the leaves were of gold; and afterwards to a third, where the leaves were all glittering diamonds. And the soldier broke a twig from each; and every time there came a loud noise that made the youngest sister shiver with fear: but the eldest still said it was the princes who were shouting for joy. So they went on till they came to a great lake; and at the side of the lake there lay twelve little boats, with a handsome prince in each, waiting for the princesses.

One of the princesses went into each boat, and the soldier stepped into the same boat with the youngest. As they were rowing over the lake the prince who was in the boat with the youngest princess and the soldier said: 'I do not know how it is; though I am rowing with all my might we get on very slowly, and I am quite tired: the boat seems very heavy to-day, especially at one end.' 'It is only the heat of the weather,' said the princess; 'I feel it very warm too.'

On the other side of the lake stood a fine illuminated castle, from which came merry music of drums and trumpets. There they all landed and went into the castle, and each prince danced with his princess and the soldier, who was all the time invisible, danced with them too; and when any of the princesses had a cup of wine set by her, he drank it all up, so that when she put the cup to her lips it was empty. At this, too, the youngest sister was sadly frightened; but the eldest always silenced her. They danced on till three o'clock in the morning, and then all their shoes were worn out, so that they were forced to leave off. The princes rowed them back over the lake; but this time the soldier sat himself in the boat by the eldest princess, and her prince too found it very hard to row that night. On the other shore they all took leave saying they would come again the next night.

When they came to the stairs the soldier ran before the princesses, and laid himself down; and as they came up slowly, panting for breath and very

much tired, they heard him snoring in his bed, and said: 'Now all is quite safe.' Then they undressed themselves, put away their fine clothes, pulled off their shoes, and went to bed, and to sleep.

In the morning the soldier said nothing about what had happened, for he wished to see more of this sport. So he went again the second night, and everything happened just as before, the princesses dancing each time till their shoes were worn to pieces, and then going home tired; but the third night the soldier carried away one of the golden cups as a token of where he had been.

On the morning of the fourth day he was ordered to appear before the king; so he took with him the twigs and the golden cup. The twelve princesses stood listening behind the door to hear what he would say, laughing within themselves to think how cleverly they have taken him in, as well as the rest who had watched them. Then the king asked

him: 'Where do my twelve daughters dance at night?' And the soldier said: 'With twelve princes in the castle underground.' So he told the king all that had happened, and showed him the three twigs and the golden cup that he had brought with him. On this the king called for the princesses, and asked them whether what the soldier said was true or not; and when they saw they were found out, and that it was of no use to deny what had happened, they said it was all true.

Then the king asked the soldier which of them he would choose for his wife; and he said: 'I am not very young, so I think I had better take the eldest.' And they were married that very day, and the soldier was declared heir to the kingdom, after the king, his father-in-law, should die.

But as for the princes, they were awarded punishment for as many days as they had danced by night with the princesses.

LIETUVIŲ KULTūros FONDO AUSTRALIJOJE VALDYBOS KRONIKA

Pirmesnių LKF Australijos Valdybos nutarimų ir sumanymų santrauka buvo paskelbta biuletenio formoje. Šis biuletėnis buvo duotas spaudai 1950 m. gruodžio 9 dieną, kol kas atspausdintas buvo tik Australijos Lietuvis Nr. 7 kovo 26 d. Visi LKF skyriai ir kultūrininkai prašoma šį biuletėnį įsiskaityti ir jo nurodymus panaudoti vietos kultūrinei veiklai.

Naujesnės kronikos santrauka seka.

Švietimas.

LKF Australijos Valdybos š. m. kovo 2 dienos posėdyje buvo priimtos pagrindinės linijos jau nuo 1950 m. gegužės 21 d. suvažiavimo svarstomos tremties mokyklos Australijai programos. Nustatyta patarti organizuoti vaikų darželius, sekmadienio mokyklas vaikams ir jaunimo kursus. Šioms švietimo įstaigoms normali programa numatoma trijų metų, pagrindinės gili lituanistikos žinios galės būti išdėstytos per du metus. Galutinis programos tekstas manoma turėti artimiausiu laiku. Šis tekstas bus išsiuntinėtas. Susitarta su Australijos Lietuvių Bendruomenės Centro Valdyba dėl švietimo įstaigų organizavimo ir laikymo tvarkos. Minėtos įstaigos administraciniu ir materialiniu atvejais bus bendruomenės žinioje, o edukaciniu ir švietimo LKF skyrių, kiek tas pareigas neis pati L. K. F. Australijos Valdyba.

Susirūpinta yra vadovėliais

tremties mokyklai. Vadovėlių parinkimui ir jų parūpinimui išrinkta trijų asmenų komisija — du pedagogu ir LKF pirmininkas.

Siuomi raginame LKF skyrius ir pavienius veikėjus imtis organizuoti švietimo įstaigas — vaikų darželius, sekmadienio mokyklas vaikams ir jaunimo kursus.

Skyrių steigimas.

Daug kartų buvo svarstytas šis klausimas. LKF Australijos Valdyba raštais ragino ir ragina mūsų kultūrininkus imtis skyrių steigimo, itin dabar, kada švietimo darbas pereina mums. Raštais kreiptasi į Brisbane, Sydney, Adelaide, Perth, Hobart, Geelong. Kol kas į mūsų raginimą teigiama atsiliepė Sydney ir pernai metais įsteigė skyrių. Iš kitų vietų mes laukiame pasekti Sydney veikėjų pavyzdžiu.

Nario mokestis.

Prašome visus LKF skyrius surinkti nario mokestį už 1950 metus ir neatidėliojant atsiųsti mums prideramą nuosimtį. Pavieniai kultūrininkai ir mūsų darbo rėmėjai yra kviečiami atlikti piniginės paramos pareigą pagal savo išgales; pinigus siųskite p. Jonui Kalpokui, Migrant Workers' Hostel, Maribyrnong, Vic.

LKF Australijos Valdybos bendradarbių kultūrinė veikla.

Valdybos pavesti nariai suorganizavo muziejų lankymus Melbourne. Tokie lankymai įvyko du kartus. Susidomėjimas gana dide-

lis mūsų bendruomenės tarpe. Muziejų lankymui vadovavo ir meniškus paaiškinimus davė dailininkas Adolfas Vaičiaitis.

Melbourne LKF skyriaus surengtam vakarui geg. 12 d. organizuoti Valdyba pavedė savo nariui dailininkui V. Simankevičiui. Kaip jau žinoma, Karaliaus Mindaugo Aukšt. Mokslių Institutas pradėjo paskaitas Melbourne višiomenei.

LKF Australijos Valdyba

PRANEŠIMAS TEISININKAMS

1951 m. kovo 17 d. nutarimu, Lietuvos Teisininkų Draugijos Užsienyje Centro Valdyba kreipėsi į LTDU Garbės Teismą prašydama jį suorganizuoti 1951 m. Čikagoje Lietuvos Teisininkų Džos Užsienyje atstovų suvažiavimą.

Šį nutarimą vykdydamas LTDU Užs. Garbės Teismas labai maloniai prašo šiame krašte gyvenančius teisininkus (neišskiriant nė baigusius teisių mokslą tremtyje) nedelsiant ir ne vėliau kaip iki 1951 m. birželio 15 d. pranešti jam savo adresus.

Jei kur veikia LTDU skyriai ar šiaip organizuoti Lietuvos teisininkų sambūriai, jų vadovybės prašomos tautai padaryti.

Kur iki šiol jokios Lietuvos teisininkų organizacijos nėra, o yra keletas teisininkų, jie labai prašomi sudaryti L. Teis. Džos Užsienyje skyrių ar seniūniją.

Sudaręs kartoteką, Garbės Teismas yra nusistatęs galimai artį-

KONKURSO LAIMĖTOJAI

Pirmajame mūsų uždavinių konkurse taškų surinko:

Daiva Labutytė 31, Julija Vinevičiūtė 30, Nijolė Vilkelytė 11; Rimantas Žitkevičius 30, Rimas ir Algis Dičiūnai 29, Algis Grikepelis 21; Audrūnas Janušaitis, Šarūnas Janušaitis ir, Rožė Baltaduonytė po 7.

Pagal konkurso taisykles [žiūr. A. L. Nr. 4(64) š. m. vasario 13 d. 13 psl.] konkurso dalyviai suskirstyti į dvi grupes: iki 11 metų amžiaus ir nuo 11 iki 14 metų amžiaus.

Pirmosios grupės daugiausia taškų surinko Rimantas Žitkevičius (30), antrosios grupės — Daiva Labutytė. Taigi, jie ir išėjo konkurso laimėtojai.

Abiejų laimėtojų talpiname čia fotografijas, o, be to, kiekvienam iš jų yra paskirta dovana — graži knyga PRINCAS IR ELGETA. Ši knyga yra dar kelyje iš Vokie-

tijos ir kai tik bus gauta — tuojau išsiųsime.

Daiva Labutyte

Mieli Bičiuliai,
už visus jūsų laiškelius — ačiū! Džiaugiuosi, kad su paskutiniais šio konkurso uždaviniais prisidėjo dar keli aktyvūs skaitytojai — Rožė Baltaduonytė, Šarūnas ir Audrūnas Janušaičiai. Šarūnas net ir eilėrašį atsiuntė:

Mes gyvenam Mt. Burr mieste,
Tarp mažų kalnų ir žalių miškų,
Vienų vieni tarp svetimų.
Čia gyvenit, rodos, malonu,
Nežūksta duonos, sviesto, lašinių
Ir tėvelis dažnai duoda pinigų.
Bet dažnai ilgiuosi gimto sodžiaus
Šūklių miško, kaimyno vaikų,
Paliktų rogučių ir sniego kalnų.

Jauniausias uždavinių sprendėjas — Algis Grikepelis — 8 metų, bet labai gražiai rašo. Sekančiam konkursui, Algi, galėsi irgi atsiųsti uždavinių, žinoma, paties sugalvotų.

Nijolė Vilkelytė rašo: "Aš gy-

Rimantas Žitkevičius

mesniu laiku Čikagoje sukviesti šiapus geležinės uždangos esančių Lietuvos teisininkų atstovus organizacijai nustatyti ir vadovybei sudaryti. Kad ne Jungtinėse Valstybėse gyvenančių teisininkai galėtų būti atstovaujami, galvojama įgalinti juos savo mandatą perduoti atitinkamiems JV gyvenantiems teisininkams, arba Lietuvos Teisininkų Draugijos Užsienyje centro organų rinkimus atlikti korespondenciniu būdu. Garbės Teismas bus didžiai dėkingas už kiekvieną sugestiją po pasaulį pasklidusių Lietuvos teisininkų organizacijos reikalui.

Mūsų iš Tėvynės išsineštas profesinis solidarumas ir savosios atsakomybės bei uždavinių supratimas ir šį kartą, kaip visada padės mums sėkmingai ir ko greičiau persitvarkyti Lietuvos Tei-

sininkų Draugijos Užsienyje tikslams vykdyti.

LTDU Garbės Teismo adresas: V. Bulota, 2515 W. 42nd St., Chicago 32 Ill., USA,

LTDU GARBĖS TEISMAS: (pas.) Br. Ivanauskas, V. Bulota V. Mieželis, V. Vaitiekūnas, J. Talala.

Chicago, 1951.IV.22 d.

Liet. Teisininkų Draugijos Užsienyje, Australijos skyrius, pakartotinai kviečia visus Australijoje gyvenančius lietuvius teisininkus (teisėjus, prokurus, tarytojus, advokatus, sekretorius, studijavusius ir studijuojančius teisę) bendradarbiauti ir registruotis sekančiu adresu:

J. Kalvaitis, 33 Kent Tce, Kent Town, S. A.

venu viename miestely 100 mylių nuo Pertho. Čia lietuvių nėra, tik lenkai ir kitokios tautos. Aš esu 13 metų ir lankau australų katalikų mokyklą. Seselės gerai moko. Man mokytis labai patinka, bet aš norėčiau geriau būti Lietuvoje, kurią gerai atsimenu, ir eiti į lietuvišką mokyklą."

O kad taip, Nijole, vieton lietuviškos mokyklos, kurios pasigendi, imtum nors susirašinėti su kokia lietuvaite ar lietuviuku? Dėl visa ko dedu čia Nijolės antrašą: N. Vilkelis, Weir Road, Harvey, W. A. — pabandykit kas nors jai parašyti. — Jūsų Teta Rūta

NAUJIENOS

Mes Australijoje

HOBARTAS

Kun. Pr. Vasėris iš Melbourne lankėsi gegužės 18-20 d. pas Hobarto lietuvius, atlikdamas religinius patarnavimus tikintiesiems. Jo jaudinantis pamokslas ir Apylinkės susirinkimo metu pasakyta kalba stipriai atnaujino tėviškės meilės jausmus.

Lietuvio kunigo lankymosi proga J. E. Hobarto Arkivyskupas atvyko į lietuvių susirinkimą padėkoti už seniau jam įteiktą sveikinimą, padrašinti naujose sąlygose ir pažadėti moralinę paramą.

Vietinis katalikų savaitraštis "The Standard" įdėjo kun. Vasėrio fotografiją, atitinkamam prieraše pažymėdamas jo tautybę ir pareigas.

Gerb. Kunigui už šias mielas valandas priklauso gili hobartiškių padėka.

J. M.

PASIKEITIMAS ALB Adelaidės Apyl. Valdyboje.

Iš Valdybos pasitraukus p. G. Janulevičiui, įėjo kandidatas p. V. Ilgūnas. Valdyba persitvarkė tokiu būdu:

Pirm. J. Vizbaras, Vice-pirm. V. Janulis, sekr. V. Ilgūnas, kult. ir švietimo reik. vad. G. Straukienė, išd. Vl. Morkys.

Valdybos pastovus adresas yra šis: Box 1296L, G. P. O., Adelaide, S. A.

LIET. TEISININKŲ Draugijos Užsienyje Australijos skyrius š. m. gegužės 19 d. Adelaidėje savo metiniame ataskaitiniame susirinkime išsirinko naują valdybą:

Pirmininkas J. Kalvaitis

Sekretorius V. Linkevičius ir

Išdininkas Dr. E. Jansonas

Valdybos adresas sekantis:

J. Kalvaitis, 33 Kent Tce, Kent Town, S. A.

— "New York Times" korespondentas iš Frankfurto rašo, kad Rusija skubiai ruošianti satelitinį valstybių armijas; iki 1952 m. rudens jos būsiančios visiškai paruoštos karui. Kariškoji vadovybė esanti visa rusų.

A U S T R A L I J A

REIKĖS SUSISPAUSTI

Min. pirm. Mr. Menzies, kalbėdamas Melbourne Moterų Liberalų Klube, pareiškė, kad viena pati vyriausybė, nors ir turi parlamente iš senate daugumą, nepajėgs be visuomenės paramos išspręsti visų problemų.

— Sekančių kelių metų bėgyje visi australai turės priimti tenkančius sunkumus ir aukas, — pareiškė min. pirmininkas.

— Pinigai bus reikalingi ginklams ir gynybai. Mes neturėsime darbo jėgos vykdymui vandens tiekimo projektų, tiesimui kelių, naujų transporto priemonių gamybai ir kt. civiliniams reikalams.

— Mes turime gaminti ginklus ir lėktuvus, kad galėtume užtikrinti savo tautos laisvę ir saugumą.

— Jeigu ateis pasirinkimo valanda mes turime būti pasiruošę ginti mūsų laisvę, stovėdami šalia Britanijos ir Amerikos.

U Ž S I E N I S

KARAS KORĖJOJE

Per pastarąsias dvi savaites Korėjos fronte neįvyko nieko ypatinga. Sąjungininkų armija, sutikusi gan stiprų raudonųjų pasipriešinimą, slenka į priekį pamažu. Didžiuliai lietūs dar labiau trukdo karo operaciją. Beveik visa sąjungininkų kovojanti armija jau yra už 38-tosios paralelės.

Įvairūs bandymai rasti taikingą konflikto sprendimą kol kas neduoda vaisių. JAV užs. reik. ministeris pareiškė, kad apie Formozos perleidimą raud. Knijai ir jos priėmimą į UNO neteinka nė kalbėti, o Pekingo vyriausybė laiko šias sąlygas būtinomis taikai Korėjoje. Tuo būdu karas eina toliau.

Raudonieji neteko nuo karo pradžios jau daugiau kaip milijono karių užmuštais ir patekusiais į nelaisvę.

PERSIJOJE VIS NERAMU.

Persijoje padėtis ryšy su naftos šaltinių ir anglams priklausančių žmonių, viso už 500 mil. svarų vertės, nacionalizavimu vis nerami. Į šį reikalą įsikišo amerikiečiai kaip tarpininkai, tačiau kol kas jiems nepavyko per daug skirtingus anglų ir persų intere-

sus suderinti.

Oficialiai pranešama, kad rusai sukoncestravę prie Persijos sienos didelį skaičių kariuomenės Anglų karo laivai gabena arčiau prie Persijos tankus, o parašiotininkų daliniai iškelti Kipso saloje, vis arčiau Persijos. JAV sukoncestravusios Viduržemio jūroje taip apie šimtą karo laivų — įvairiems netikėtumams...

Persijos vyriausybė, atrodo, linkusi net prašyti rusų pagalbos, jeigu kiltų karinis konfliktas.

Nors kol kas neaišku, kaip galutinai įvykiai išsirutulios, tačiau galima tvirtinti, kad amerikiečiai su anglais neleidžia naftai tekėti į rusų cisternas.

GRIUVA KONFERENCIJA

Jau keturis mėnesius posėdžiaujanti keturi užs. reik. vice-ministrai Paryžiuje, veltui stengdamiesi susitarti dienotvarkę būsimai tų valstybių — JAV, Anglijos, Prancūzijos ir SSSR — užs. reik. ministerių konferencijai, kuri turėtų išaiškinti dabartinio tarp Vakarų ir Rytų įtempimo priežastis (lyg jos dar neaiškios) ir rasti būdus joms pašalinti. Rusai reikalauja, kad į dienotvarkę būtų įrašyta Atlanto Paktas ir JAV-bių kariškų bazių steigimas Europoje ir aplink Europą. Be abejonės, vakariečiai visai nesutinka, kad šie klausimai konferencijoje būtų svarstomi, manydami, kad nei Atlanto paktas, nei įsteigtos šie steigiamos kariškos bazės taikai negrėsia, jei tik Sovietų Rusija atsisakys savo pasaulinių užkariavimų planų.

Spėjama, kad ši, gal būt, pati nevaisingiausia konferencija netrukus baigs savo nevaisingą ir beprasmišką pastangą suderinti nesuderinamus dalykus.

TRUMPOS ŽINIOS

— Iš Vašingtono pranešama, kad Eniwetok saloje įvykė atominių ginklų bandymai parodę, jog vandenilinių bombų gamyba galima ir kad šis ginklas pakankamam kieki bus pagamintas metų laikotarpyje.

Vandėlinių bombų ardomoji jėga yra apie 100 kartų didesnė už iki šiol JAV-bių pagamintas atomines bombas.

— JAV-bės gamina naujo tipo naikintoją, žymiai pranašesnį už rusų turimus dabar naikintojus.

— Du aukšti Britų užsienio reikalų ministerijos pareigūnai dingę be žinios. Esą, jie išskridę į Prancūziją ir, manoma, norį pabėgti į Rusiją.

— JAV-bių vyriausybė pareikalavo, kad Rusija nubaustų du raud. armijos karius, kurie gegužės 4 d. Viennojenuzudė amerikietį karį ir kad sumokėtų nužudytojo šeimai kompensaciją

— Birželio 7 d. pakarti 7 nacių buvę aukšti pareigūnai, kurių įsakymu buvo išžudyta laike pr. karo per 200.000 žmonių.

— JAV-bėse saugumo organai pradėjo plačiu mastu komunistų medžioklę ryšy su Aukštojo Teismo sprendimu patalpinti kalėjiman 11 raudonųjų vadų.

Teisingumo ministerija sudarė 12.000 komunistų sąrašą, kurie bus "padaryti nepavojingais."

JAV-bių komunistų partijos narių skaičius per metus laiko sumažėjo iš 50.000 iki 42.000.

Ar nevertėtų pasimokyti ir Australijai?

— Birželio 21 d. Londone susirinko Britų Commonwealtho gynybos ministeriai konferencijai, kuri svarstys įvairias kariškas problemas, ypač ryšy su nauja situacija Artimuose Rytuose, kuria suinteresuoti visi Britanijos imperijos kraštai.

Konferencija tęsis apie vieną savaitę.

PASKOLA PERVEDAMA Į AUKAS

Šie tautiečiai grąžino paskolos lakštus ir nuo paskolos atsiskakė spaustuvės stiprinimui:

Viktoras Simankevičius	£1
V. Stabingis	£2
J. Balbata	£1
N. Butkus	£1
M. Mušinskas	£1

Visiems mūsų rėmėjams nuoširdiai dėkojame.

AL Leidykla

K A R Y S

pasaulio lietuvių karių žurnalas, leidžiamas kas mėnuo 16 psl., didelio žurnalo formato, turiningas.

Jau išėjo 7 numeriai. Kario prenumerata Australijoje metams 30 šil., atskiras numeris 2/6. Užsisakyti galima per AL leidyklą arba visus jos atstovus.

Australijos Lietuvių Bendruomenės Krašto Valdybos

pranesimas

ALB Krašto Valdyba praneša lietuviškos visuomenės žiniai:

1.) Pranešame, kad Tautos Fondo Valdytojo pageidavimu yra sudaryta ALB-nės Tautos Fondo Atstovybė iš

Pirmininko — žurn. p. J. Kalakausko,

Vice-pirm. — rašyt. p. V. Kazoko

" " — Dr. agr. p. Briedžio,

Sekretoriaus — dipl. miškn. R. Venclovo,

Iždininko — inž. p. M. Bogušo.

ALB Tautos Fondo Atstovybės adresas:

Mr. J. Kalakauskas,
c/o M. Bogušas, Box 15

Canterbury, N. S. W.

Visais piniginiiais reikalais, kaip ALB Krašto Valdybos, taip ir Tautos Fondo, prašoma siųsti tiesiog Mr. M. Bogušas, Box 15,

Canterbury, N. S. W.

nes siuntiniai kitu adresu sudaro sunkumų ir laiko trukdymų.

2.) ALB Centrinė biblioteka yra baigiama tvarkyti, kuri nuo š. m. birželio 1 d. atidaroma naudojimui.

Centrinė biblioteka laikinai bus atidaroma kiekvieną penktadienį tarp 7-8 v. v. Knygos bus išduodamos išsinešti į namus ne ilgiau kaip 2 savaitėms.

ALB Centrinę biblioteką sudaro perimtos iš buv. ALD ir ALB-LOK, atvežtos iš Vokietijos ir p. Jaselskio auka, viso 618 egz. įvairiomis kalbomis.

Tautiečiai prašomi atliekamas įvairiomis kalbomis ir įvairaus turinio knygas bei žurnalus aukoti ALB Centrinei bibliotekai.

Šia proga reiškiamas nuoširdi padėka p. V. Simniškiui, kuris įdėjo daug darbo ir laiko iki galutinai sutvarkė biblioteką ir toliau jai nemokamai vadovauja, p. J. Skirkai, kuris iš Vokietijos atvežė 2 dėžes knygų, jomis besirūpinamas turėjo daug vargo ir sunkumų, ir jas perdavė ALB Krašto Valdybai.

Taip pat reiškiamas padėka p. Jaselskiui, pirmajam paaukojusiam 9 egz. knygų.

ALB Centrinė biblioteka yra 5 Young St., (Cusa), Circular

Quay, SYDNEY.

3.) ALB Krašto Valdyba praneša, kad ALB Krašto Valdyba ir padaliniai teikia visus patarnavimus ir tarpininkauja nemokamai tik pirmoj eilėj aktyviems bendruomenės nariams.

Aktyviais bendruomenės nariais yra tie, kurie sumoka tautinio solidarumo mokestį. Tačiau turime su apgailestavimu konstatuoti, kad tautinio solidarumo mokestis — kiekvieno lietuvių pagrin dinė pareiga, yra tikrai mažos bendruomenės dalelytės įmokamas.

J. Vaičaitis
Pirmininkas

A. Ustjanauskas
Sekretorius

P A D Ė K A

ALB Adelaidės Apylinkės Valdyba dėkoja tautinių šokių grupei piniginiai parėmusiai per p. A. Gutį biblioteką.

P A D Ė K A

LKF Melbourne Skyriaus rengtojo literatūros-muzikos koncerto dalyviams p.p. Elenai Kepalaitei, Julijai Švabaitei, M. Aukštikalnienei, pranešėjai I. Liutkūtei, Pulgiui Andriūšiui, A. Valiui, A. Vaičaičiui, su pasiukojimu ir nemokamai atlikusiems programą bei kitiems, padėjusiems organizuoti kultūrinę pramogą, reiškiamame nuoširdžią padėką.

Lietuvių Kultūros Fondo
Melbourne Skyriaus Valdyba

P R A N E Š I M A S

Tautiečius, kurie norėtų įstoti į Maž. Lietuvos Bičiulių Draugiją, prašome apie tai pranešti draugijos įgaliotiniui.

Kam yra sunkumų su prisiuntimu 2/6 šil. vertės Postal Note įstojamojo mokesčio prašome prie savo laiško pridėti tik 3 pašto ž. po 3 pensus susirašinėjimo išlaidoms padengti. Paaškęjus narių skaičiui bus išsiuntinėti įstatai ir pranešta vykdomųjų organų rinkimo tvarka.

Visais reikalais rašyti: Alb. Pošcius, Sutton St., Warragul, Vic.

Mūsų Tautos didžiosios tragedijos

DEŠIMTMEČIO MINĖJIMAS

Adelaideje įvyksta šio mėn. 17 d.

Minėjimas pradedamas pamaldomis 10 v. 30 min. šv. Juozapo bažnyčioje ir tęsiamas 5 val. po piet W. C. T. U. salėje, Wakefield St., netoli Katedros.

P r o g r a m o j e:

Solistė G. Vasiliauskienė

Smuikininkas P. Matiukas

V. Šimkaus vadovaujamas choras

Teatro Studijos artistai: G. Matulevičienė, V. Ratkevičius, N. Skidzevičius

P a s k a i t a Vl. Radzevičiaus.

Bendruomenė kviečiama skaitlingai dalyvauti.

ALB Adelaidės Apyl. Valdyba

TAUTIŠKI

kaklaraikščiai (£1), juostos (£3), juostelės knygomis (5 šil.), juostelės pagalvėlėms (10 šil.). Spalvų ir derinių įvairumas. Gaminama ir pagal užsakymą. Meniškas darbas.

Kreiptis: Australijos Lietuvis, 35 Cator St., Hindmarsh, Adelaide, S. A.

Pranešama, kad Lietuvių Kape-
los ruošiami šokiai birželio 15 d.
neįvyks.

Visuose reikaluose Jums padeda

JUOZO ŽUKAUSKO

KALBINĖ — TEISINĖ — INFORMACINĖ — PAGALBA

Dokumentų vertimai ir jų tvirtinimas. — Visų rūšių raštai angliškai — Visokiariopa informacija. — Kalbinė pagalba įsitaigose. — Tarpininkavimas perkant ar parduodant nuosavybę. Atsakymai į klausimus. + Pasitarnaujama ir korespondenciniu būdu.

K r e i p t i s:

Kasdien 2—5 val. p. p. ir šeštadieniais 10—1 val. —

706 Manchester Unity Building
185 Elizabeth St.

S y d n e y

Tel.: M4878

Kasdien 6—8 val. vak. —

10 Peel St.,
Kirribilli,
S y d n e y.

Tel.: XB4312

Korespondencijai adresas: Box 58, Milson's Point P.O., Sydney

Esame gavę ir tuoj pat pristatome

LIETUVIŠKAI - ANGLIŠKUS
ir
ANGLIŠKAI - LIETUVIŠKUS
Ž O D Y N U S

talpinančius apie 70.000 žodžių, išleistus Londone 1951 m. Žodyno kaina 32/8. Žodynai ir kitokios knygos beveik visomis Europos kalbomis taip pat gaunamos mūsų knygyne.

Visa korespondencija, jei galima, anglių arba vokiečių kalbomis, adresuojama:

Minerva I. M. L. & B. S.

Import Dept.

26 Moonee St., W.2

MELBOURNE, Vic.

Atsakymui prašome pridėti pašto ženklą už 6 pensus.

NAMUS

AR ŽEMĖS SKLYPĄ
geriausia pirkti tarpininkaujant

WESTERN & COCKS

Nekilnojamojų turty pardavimo agentams. Sąžiningas patarnavimas. Sutvarkomi visi pirkimo ir paskolos gavimo dokumentai.

Adresas:

Savings Bank Buildings
(8-tas aukštas)

Kings William St. Adelaide

Tel. C 3942, priv. X4461 ir
LF 3350

Lietuvis sutinka prisidėti

£ 1.000

kapitalu įsteigimui prekybos ar pramonės įmonės. Rimtus pasiūlymus siųsti "Partneriui" A. L. adresu.

STATYBININKAS

lietuvis atlieka namų statybos ir remonto darbus Bendigo districte (Vic.) Kreiptis laišku Mr. P. Vaičius, 73 Frederick St. Bendigo (Vic.)

Decorated

LEATHER GOODS

Camp St., Beechworth, Vic.
gamina aukščiausios rūšies lietuviško stiliaus odos dirbinius

LAIŠKAI

L i e t u v i a m s

lietuvių katalikų religinis laikraštis. Leidžia Tėvai Jėzuitai. Užsakyti galima pas:

Rev. S. Gaidelis, S. J.,

264 Miller St.,

North Sydney, N. S. W.

Prenumerata metams tik 9/0

AUSTRALIJOS LIETUVIS

redaguojamas Redakcinės Kolegijos. Ats. redaktorius Jurgis Glušauskas. LEIDĖJAS — Australijos Lietuvis Leidykla. Raštus Redakcija taisy ir trumpina savo nuožiūra. Honorarai mokami tik iš anksto susitarus. PRENUMERATA: metams 28 šil., pusei metų 14 šil., 3 mėn. 8 šil. Užsienin kaina ta pati. Atskiras numeris 1/4. SKELBIMAI: 2 pensai už žodį. Už skelbimų turinį Redakcija neatsako.

Adresas:

AUSTRALIJOS LIETUVIS

35 Cator St. H i n d m a r s h,
A D E L A I D E, S. A.

The Australian Lithuanian, the Lithuanian fortnightly. Authored Jurgis Glušauskas.

Printed by Australijos Lietuvis Publ. Co., 35 Cator St. Hindmarsh, S. A.